

Läkartidningens sista sidor, »Inlägg utifrån«, är ett forum för pennor som kan ge ett utifrånperspektiv på hälso- och sjukvården. Avdelningen reserveras alltså för skribenter andra än läkare.

Veckans skribent

Elise Claeson

Elise Claeson, socionom och frilansskribent, har ett förflutet som hemmafru, utredare inom SACO, Amnesty-aktivist och ledarskribent på Finans-tidningen. Hon skriver numera bl a på Svenska Dagbladets ledarsida.

Träskor och Prozac eller högklackat och Ferrari?

Det är farligt att leva, sa min gynekolog med ett retsamt, lite elakt leende och korsade de eleganta högklackade benen. Hon skrev med en suck ut en ny dos östrogen och en mammografiremiss. Vårt samtal om medicinska risker var snabbt avslutat. Vi talar nästan aldrig om sjukdomar. Nästan bara om det farliga, underbara livet ...

Min gynekolog är en kvinna i vitt som lämnat den svenska snällismens foträta trygghetsterror. Med sin blotta uppenbarelse utmanar hon trygghetsnarkomanen i oss medelålders svenska kvinnor.

När klappret från hennes farligt höga klackar hörs i sjukhuskorridoren tittar hela det halvsovande kvinnoväntrummet upp. Det sinnliga avbrottet i det gråa hasandet från landstingets reglementsensliga träskor känns som en ansiktslyftning. En farlig Ferrari har parkerat

Min gynekolog är en kvinna i vitt som lämnat den svenska snällismens foträta trygghetsterror. Med sin blotta uppenbarelse utmanar hon trygghetsnarkomanen i oss medelålders svenska kvinnor.

bland snälla krockkuddestinna Volvos. Visst, högklackade skor förkortar hälsan och är mindre bra för ryggen. Vi vet.

Men whaa, vad ett par eleganta pumps kan göra för ett par kvinno-ben ... För att inte tala om vad de kan

göra för hållningen (hakan upp, bröstet ut, magen in) och en sensuell gångart.

Läkaren själv är ibland det bästa medicinska budskapet. Välj det riskfyllda farliga livet i stället för tryggheten i att vara en svag och beroende patient. Bli ett subjekt i stället för ett objekt.

Ett par farligt högklackade pumps kan säkert göra mer för många medelålders kvinnors välbefinnande än en burk Prozac. Kanske också mer än en förpackning östrogen ...

Någon med trovärdighet måste bara påminna oss om det.

Männen och kvinnorna i vitt har förminskats eller förminskat sig själva i välfärdsstatens vårdmaskin. De har blivit välfärdsstatens bästa försäljare av foträt trygghet. Hellre en rejäl trygg sjukskrivning/medicinering och förtidspension än ett farligt arbetsamt liv med pension tidigast vid 65. Hellre träskor och Prozac än pumps och Ferrari.

Läkaren har blivit svenska kvinnors riktiga trygghetsfälla. Genom att uppmuntra och besvara vårt behov av trygghet förleds svenska kvinnor att bli vårdproletärer. Som patienter/klienter köper vi trygghet i välfärdens vårdträsk men säljer av makten över våra liv. Trygghetsnarkomanen behöver inget riktigt liv. Sånt kan man verkligen bli sjuk av.

Svenska medelålders kvinnor hör till världens mest sjukskrivna kvinnor. Trots att vi enligt statistiken tillhör världens friskaste och långlivade folk. Svenska kvinnor i min generation förutspås ett 100-årigt liv. Men vi flyr

från det farliga 100-årslivet.

Min gynekolog är lyckligt ovetande om att jag kommer från Norrlands inland – den landsända där folk är allra sjukast. Hennes praktik skulle definitivt vara en flopp i min hembygd. En fullt arbetsför medelålders kvinna i högklackat är en våldsam försyndelse i norra Västerbottens sjukskrivna bibelbälte.

Maken, som är stockholmare i tredje generationen, brukar retsamt påminna mig om att jag nog varit förtidspensionerad om jag bott kvar och inte haft tur att träffa honom och flyttat till det farliga (men friskare) Stockholm. Jag hade säkert haft en tryggare försörjning än jag har nu som frilansare – men hade jag varit lyckligare? Jag hade definitivt varit ofriare – kanske till och med känt mig lite sjuk ... För jag hade inte fått skriva – det vill säga arbeta.

Förtidspensionärer får inte arbeta – de är ju pensionerade för att de inte är arbetsföra. Men det finns fullt arbetsföra förtidspensionärer som pensionerats av arbetsmarknadsskäl – det har varit fullt möjligt i Norrlands inland. Folk som inte vill flytta måste ju leva av något. Sånt kan man bli riktigt sjuk av.

Min gynekolog och jag är i praktiken »soloföretagare« – ett nytt trendigt namn på det något dystrare »ensamföretagare«.

Soloföretagaren skapar sitt eget arbete – utan att ha ett riktigt arbete, det vill säga en anställning. Vi är vår egen arbetsgivare och vår enda anställda. Att få bestämma över sitt eget arbetsliv verkar tilltala få svenskar. Sverige hamnar långt ner i EU-listan över andelen soloföretagare i arbetskraften och benägenheten att bli soloföretagare. Trots att mycket tyder på att det just är känslan av frihet som gör att soloföretagare är lyckliga – och friska. Vi arbetar mycket – alldeles för mycket enligt facket, som vi inte är med i.

Men whaao, vad kul vi har – alldeles för kul enligt skattemyndigheten, som vill beskatta ihjäl oss.

Det har visat sig att soloföretagaren sällan utnyttjar socialförsäkringssystemen. Vi tycks inte ha tid (eller råd?) att vara sjuka. En rapport från Företagarna visar att anställda får 60 procent mer i ersättning från välfärdssystemen per skattekrona än vad soloföretagare får.

Välfärdssverige tjänar på att det finns soloföretagare. Men det vill Välfärdssverige inte veta. För vi hotar den bestående ordningen. Vi visar att det går att bli Någon utan hjälp från välfärdsstaten. Ty svensken (och särskilt svenskan) skall vara ett Offer och till-

höra En Svag Grupp. Att bli en Patient är att få en identitet, att bli sedd och bli Någon.

Läkaren har blivit välfärdsstatens överstepräst som dubbar oss till riddare av Försäkringskassan.

Min skribentkollega Dick Erixon vittnar i en artikel i nättidningen Smedjan (www.smedjan.com) om den frälsning och trygghet som sjukdomen ger. Aidsstiftelsen Noaks Ark iakttog att många som fick besked om HIV-infektion blommade upp och fick ny energi. En HIV-positiv är verkligen Någon. En sällsynt dödlig sjukdom kan ge människan en trygg livskänsla som aldrig ett farligt friskt liv kan ge.

Sådan är trygghetsnarkomanin.

Hellre trygg och sjuk än farligt frisk.

Elise Claeson

ILLUSTRATION: HELENA LUNDING